

Силабус курсу:

**МЕТОДОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНОГУМАНІТАРНИХ ТА
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	доктор філософії
<i>Спеціальність:</i>	034
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	2 (весняний)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	4
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	екзамен

Автор курсу та лектор:

д-р філос. н., доц., Леонтєва Вероніка Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри політологічних та культурологічних дисциплін

посада

leonteva@snu.edu.ua

Вайбер

324 ГК або Teams,

+38-066-447-37-10

+38-066-447-37-10

за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач лабораторних та практичних занять:**», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Пропонований курс – систематизація та критичний аналіз методів, що їх застосовують у загальногуманітарних та культурологічних дослідженнях, оцінка доцільності (встановлення меж використання) та обґрунтування евристичності різних методів та дослідницьких парадигм культурології; теоретична основа для формування здобувачами власних дослідницьких стратегій відповідно до обраних тем дисертацій.

Що буде вивчатися: особливості сучасного соціогуманітарного, у тому числі, культурологічного пізнання та знання; зв'язок предмета і методів пізнання у суспільних науках та гуманітаристиці; основні методологічні підходи до дослідження культури, у тому числі, у кризові та перехідні епохи; вимоги до академічної доброчесності професійного дослідника-культуролога.

Результати навчання:

Знання методології культурологічного аналізу процесів, явищ, артефактів, творів мистецтва і пам'яток культури.

Навички аналізу соціально-культурних процесів з використанням сучасних методів моделювання та прогнозування, дослідження культури в її цілісності, вивчення конкретно-історичних явищ культури та мистецтва, виявлення універсальних закономірностей їх виникнення, еволюції та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та світових тенденцій.

Навички виконувати наукові дослідження та здійснювати викладацьку діяльність з використанням креативних методів та підходів.

Навички готувати доповіді та доповідати результати наукових досліджень на конференціях різного рівня.

Поглиблення усвідомлення відповідальності за об'єктивність та правдивість оприлюднених результатів наукової діяльності і формування звички дотримуватися принципів академічної доброчесності, наукової та викладацької етики у професійній діяльності.

Впевнена переконаність та готовність дотримуватися принципу «навчання крізь життя» для постійного підвищення своєї конкурентоспроможності.

Передумови до початку вивчення:

Знання з філософії, культурології, історії культури в обсязі бакалаврської, магістерської програми або рівня спеціаліст; вільне орієнтування у тенденціях сучасної науки про культуру (за результатами засвоєння дисципліни «Провідні напрями сучасного культурологічного знання»), а також засвоєний матеріал дисципліни «Філософія науки та професійна етика».

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення цього навчального курсу здобувач ступеня PhD зі спеціальності 034 – культурологія набуде таких компетентностей:

1. ЗК 6. Здатності діяти на основі етичних кодексів і професійної етики науковця, принципів академічної доброчесності, на засадах науковості та толерантності, усвідомлювати соціальну значущість професії викладача та науковця.

2. ФК 2. Здатності досліджувати культуру як цілісність, конкретно-історичні явища культури і мистецтва в контексті культури, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюцію та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та за кордоном.

3. ФК 4. Здатність до започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

4. ФК 5. Здатності до тлумачення та інтерпретації феноменів культури з використанням існуючих та власних теоретичних моделей, що передбачає переосмислення наявних і створення нових цілісних знань.

5. ФК 6. Здатності ґрунтувати власне наукове дослідження на знаннях методології загальногуманітарного та культурологічного аналізу процесів, явищ, артефактів, творів мистецтва і пам'яток культури.

Структура курсу

№	Тема	Годин и (Л/ЛБ /ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Проблема зв'язку предмета і методів пізнання у гуманітаристиці/культурології	8/0/4	Специфіка соціогуманітарного знання і мислення: зв'язок із інтересами та цінностями. Принципи методологічного анархізму П. Фейєрабенда та проблема об'єктивності гуманітарного знання. Структура культурології та проблема її «поліпредметності». Традиційні методи культурологічних досліджень.	Участь в обговоренні Виконання завдань із самостійної роботи
2.	Методологічні підходи до дослідження культури	8/0/4	Засади розрізнення «методу» та «підходу». Основні групи методологічних підходів, що застосовуються у культурологічних дослідженнях. Методологічний плюралізм у культурології.	Участь в обговоренні Виконання завдань із самостійної роботи
3.	Особливості дослідження культури у кризові та перехідні епохи	8/0/4	Поняття і концепції культурної динаміки. Методологічне розрізнення «кризової епохи» та «перехідної доби». Переваги та обмеженості системного та парадигмального підходів; проблема взаємодоповнюваності діалектики і синергетики.	Участь в обговоренні Виконання завдань із самостійної роботи
4.	Проблема особистісного начала у культурологічному дослідженні	6/0/2	Мета гуманітаристики та проблема взаємовпливу особистості культуролога та процесу дослідження. Академічна доброчесність: поняття, загальні вимоги; професійний етос культуролога.	Участь в обговоренні Виконання завдань із самостійної роботи

Рекомендована література

1. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. (Розділи 4, 10, 12). URL: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskii%20posibnyk.pdf>
2. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. 191 с. (підрозділи 2.6, 2.7.С. 60–70) URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf>
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
4. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>

Додаткова література

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності : *збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян* (Республіка Польща, Варшава, 02.12 – 13.12.2019) / Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2019. 148 с. URL: https://www.iiasc.org/wp-content/uploads/2020/02/iiasc_academic_integrity_12_2019.pdf
2. Академічна відповідальність: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 квітня 2021 р.). Київ: Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. 140 с. URL: https://krc.academy/wp-content/uploads/KRC_conf_aprel_2021_AV.pdf
3. Кодекс академічної етики Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. URL: https://snu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/kodeks_academ_etyku_snu.pdf
4. Леонтьєва В.М. Культурологічний вимір взаємозв'язку академічної свободи й академічної доброчесності (контури проблеми). *Збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції "Філософсько-психологічні аспекти духовності в освіті та науці"*, 23 квітня 2021 р. / за ред. Л.В. Рижак ; відповід. за вип. Н. І. Жигайло, Ю.В.Максимець. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 208 с. С. 108-110.
5. Осташевська Ю.В. Академічна доброчесність в системі освіти *Збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції "Філософсько-психологічні аспекти духовності в освіті та науці"*, 23 квітня 2021 р. / за ред. Л.В. Рижак ; відповід. за вип. Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. 208 с. С. 141-143.
6. Семіотичний аналіз явищ культури : Монографія. К., Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, 2021. 396 с. Розділи I (с. 12–63), V (с. 172–218), VIII (с. 304–337). URL: <https://www.academia.edu/62602956/>
7. Письменний І. Суспільні атрактори як основа формування синергетичного потенціалу публічного управління. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_04\(7\)/10pivppu.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2010/2010_04(7)/10pivppu.pdf)

8. Філіпенко А.С. Міждисциплінарна методологія: базові принципи. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/viewFile/3283/2959 (08.01.22) Файл «Міждисциплінарна методологія_ 3283-12053-1-РВ»
9. Юдкін-Ріпун І. М. Феноменологія культури як методологія інтерпретації. К.: Ін-т культурології НАМ України, 2020. 352 с.; іл. URL: https://academia.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Book_2020_Yudkin.pdf
10. The Fundamental Values of Academic Integrity (Second Edition). URL: <https://www.chapman.edu/academics/academic-integrity/files/the-fundamental-values-of-academic-integrity.pdf>
11. In moments of crisis, people need culture. URL: <https://en.unesco.org/news/moments-crisis-people-need-culture>
12. Kniazevych Anna, Dmytruk Vitaliy, Hrynokh Natalia. The synergetics as a concept of social development. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* №2'2019. С. 77 - 81. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2019.175483>. URL: <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim/article/view/175483>
13. La Nette W. Thompson, Janet H. Bagby, Tracey N. Sulak, Janet Sheets, Tonya M. Trepinski. The Cultural Elements of Academic Honesty. *Journal of International Students*, 7(1) 2017. Pp. 136 – 153. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1125650.pdf>

Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія загальногуманітарних та культурологічних досліджень». Северодонецьк, СНУ імені Володимира Даля, 2022
2. Завдання та література до самостійної роботи з курсу «Методологія загальногуманітарних та культурологічних досліджень». Упоряд. Леонтьєва В.М., Смоліна О.О. Київ, 2023.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Відвідування лекцій та наявність власного конспекту	20
Участь в обговоренні питань на семінарських заняттях	20
Виконання завдань, що винесені на самостійне вивчення	20
Іспит	50
Разом	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачи вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не користуються гаджетами для отримання (споживання) будь-якого контенту (інформації), яка не стосується теми заняття;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань здобувачі:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.